

Toimetuse ja talituse TALLINNAS, Pagari uul. nr. 1 <div style="text-align: center; border: 1px solid black; width: 20px; height: 10px; margin: 5px auto;"></div> Toimetaja kõnetunnid kella 12—1.	<h1 style="font-size: 4em; margin: 0;">SÕDUR</h1> <p style="font-size: 1.2em; margin: 5px 0;">SÕJAASJANDUSE AJAKIRI.</p> <p style="font-size: 1.1em; margin: 5px 0;">ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS</p> <p style="font-size: 1.1em; margin: 5px 0;">ülemjuhataja staabi väljaandel.</p>	Tellimise hind: 1 aasta peale 40 marka 1/2 " " 20 " 1/4 " " 10 " <div style="text-align: center; border: 1px solid black; width: 20px; height: 10px; margin: 5px auto;"></div> Kuulutuste ja teada- annete hind: Iga kor- pusrea eest 1 mark.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabarilgi postiasutused ja era-raamatukauplused.		

Nr 3.

Laupäeval, 17. jaanuaril 1920.

II. aastakäik

Sisukord.

Ametlik osa:

1. Aruanne Gesti rahwawäe kaotuste kohta detsembri 1919.
2. Ülendused.
3. Väljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.
4. Väljawõtted Sõjaministri päewakäskudest.
5. Merewäelaste mündri kirjeldus.

Üleüldine osa:

1. Sõjawägi ja poliitika.
2. Ludendorffi sõjamälestused.
3. Koltshaki ja Denikini kokkulangemise puhul.
4. Segateated.
5. Kuulutused.

Ametlik osa.

Aruanne

Gesti rahwawäe kaotuste kohta detsembrikuul 1919.

	Surma saanud.	Teadmata kadunud ja wangi langenud	Saawata saanud.	Kokku
Dhwitserid	4	—	9	13
Rahwawäelasi	91	76	271	438
Ühtekokku:	95	76	280	451

Ülendused.

Väljawõtted käskudest Wabariigi sõjawägedele.

Nr. 315.

Tallinnas, 9. jaanuaril 1920.

§ 1. 1-se Piirivalwe bataljoni ülem alamleitnant Anton Budzys ülendatse leitnandiks, wanusega 26. mail 1919.

§ 2. Allpool tähendub 7-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Alamleitnantidest — leitnantidest:

1. Johannes Reinglas, wanusega 23. juunist 1919.
2. August Wilup, wanusega 6. septembrist 1919.

Sipnikust — alamleitnandiks:

1. Andreas Ilwes, wanusega 21. novembrist 1919.

§ 3. Allpool tähendub 4-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Alamleitnantidest — leitnantidest:

1. Hans Wirit, wanusega 1. septembrist 1919.
2. Rudolf Rusi, " 19. novembrist 1919.
3. Karl Pawel, " 2. detsembrist 1919.

§ 4. Allpool tähendub 5-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Sipnikudest — alamleitnantidest:

1. Peeter Soones, wanusega 10. märtsist 1919.
2. Otto Sepp, " 11. märtsist 1919.
3. Jean Pärn, " 15. märtsist 1919.
4. Karl Tammekand, " 8. aprillist 1919.
5. Eduard Wärfi, " 5. juunist 1919.

Nr. 316.

Tallinnas, 10. jaanuaril 1920.

§ 1. Allpool tähendub 8-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Leitnantidest — alamkaptenidest:

1. Akkermann, Johan, wanus. 16. aprillist 1919.
2. Ais, Richard " 30. juunist 1919.
3. Mager, Rudolf " 21. septembr. 1919.
4. Zolt, Karl " 7. oktoobrist 1919.

Alamleitnantidest — leitnantidest:

1. Kerberg, Karl, wanusega 4. juunist 1919.
2. Listakind, Paul " 27. augustist 1919.

Sipnikudest — alamleitnantidest:

1. Neumann, Emil, wanusega 2. aprillist 1919.
2. Tõrwa, Aleksander " 15. septembr. 1919.

§ 2. Allpool tähendub 3-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Leitnantidest — alamkaptenidest:

1. Selm, Paul wanusega 8. mail 1919.
2. Norman, Johannes, wanusega 19. augustist 1919.

§ 3. Sõgewise, Johan, wanusega 2. septembrist 1919.

Alamleitnantideest — leitnantideks:

1. Aurelauf, Rudolf wanusega 14 juunist 1919.
2. Tint, Leopold " 23. juunist 1919.
3. Madsen, Johan " 6. juulist 1919.

Lipnikust — alamleitnandiks:

1. Sagund, Jaan, wanusega 20. aprillist 1919.

Nr. 317.

Tallinnas, 12. jaanuaril 1920.

§ 1. 1-se diviisi tagawara bataljonist alamkapten Aleksander Bessart ülendatse kapteniks, wanusega 25-st jaanuarist 1919.

§ 2. Alpool tähendub 9-da jalawäe polgu ohvitserid ülendatse:

Alamkaptenist — kapteniks:

1. Karl Laurits, wanusega 7. jaanuarist 1920.

Alamleitnandist — leitnandiks:

1. Joosep Mühlbach, wanusega 27-st juunist 1919.

Lipnikust — alamleitnandiks:

1. Jakob Lindmann, wanusega 11-st sept. 1919.

§ 3. Alpool tähendub 1-se jalawäe polgu ohvitserid ülendatse:

Alamleitnantideest — leitnantideks:

1. Leonid Tuttelberg, wanusega 24-st maist 1919.
2. Arnold Jaks, " 6-st aug. 1919.

§ 4. 4-st jalawäe polgust alamleitnant Harald Sepikson ülendatse leitnandiks, wanusega 9-st detsembrist 1919.

§ 5. Satala partisaani polgust lipnik Jaan Wastisson ülendatse alamleitnandiks, wanusega 30-st juulist 1919.

§ 6. 3-da diviisi tagawara bataljonist lipnik Jaan Wiltrop ülendatse alamleitnandiks, wanusega 15-st detsembrist 1919.

Nr. 318.

Tallinnas, 12. jaanuaril 1920.

§ 1. Rindralstaabi Walitsuse operatiiv-osakonna ülema abi alamkapten Johan Raub ülendatse kapteniks, wanusega 14-st septembrist 1919.

§ 2. Piirivalwe Walitsuse ülema abi alamkapten Ferdinand Tõnso ülendatse kapteniks, wanusega 21-st detsembrist 1919.

§ 3. 8-da diviisi staabist leitnant Oskar Taft ülendatse alamkapteniks, wanusega 11-st augustist 1919.

§ 4. Alpool tähendub 2-se suurüliwäe polgu ohwitserid ülendatse:

Leitnandist — alamkapteniks:

1. Artur Teno, wanusega 26-st augustist 1919.

Lipnikust — alamleitnandiks:

1. August Ritzberg, wanusega 5-st aug. 1919.

§ 5. Alpool tähendub 1-se juuriüliwäe polgu ohwitserid ülendatse:

Leitnandist — alamkapteniks:

1. Gustaw Kromel, wanusega 12-st oktoobrist 1919.

Alamleitnandist — leitnandiks:

1. Oskar Luhal, wanusega 19-st juunist 1919.

§ 6. Infeneri bataljonist alamleitnant Walentin Beckmann ülendatse leitnandiks, wanusega 14-st nowembrist 1919.

§ 7. Ratwere jaama komandant alamleitnant Johannes Grauberg ülendatse leitnandiks, wanusega 16-st nowembrist 1919.

Nr. 319.

Tallinnas, 12. jaanuaril 1920.

§ 1. Alpool tähendub 5-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Alamkaptenist — kapteniks:

1. Rudolf Riwilo, wanusega 1. aprillist 1919.

Leitnantideest — alamkaptenitels:

1. Aleksander Lemwald, wanusega 30. aprillist 1919.

2. Heinrich Siob, wanusega 29. maist 1919.

3. Hugo Willo, wanusega 11. juunist 1919.

4. Woldeemar Silbermann, wanusega 25. juunist 1919.

5. Hans Idam, wanusega 27. juunist 1919.

6. Woldeemar Griin, " 9 augustist 1919.

7. Karl Miil, " 13. septembrist 1919.

8. Elmar Weinberg, " 30. septembrist 1919.

Alamleitnantideest — leitnantideks:

1. Aleksander Männit, wanusega 5. märtsist 1918.

2. Rudolf Wienberg, " 16. märtsist 1919.

3. Mihail Selenstj, " 8. juulist 1919.

Lipnikudest — alamleitnantideks:

1. Walter Alwer, wanusega 19. detsembrist 1918.

2. Anton Pelpson, " 6. juunist 1919.

§ 2. Piirivalwe Walitsusest alamleitnant Ralf Teiman ülendatse leitnandiks, wanusega 22. juulist 1919.

Nr. 320.

Tallinnas, 12. jaanuaril 1920.

§ 1. Alpool tähendub 3-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Alamkaptenist — kapteniks:

1. Jakob Mähhar, wanusega 24. aprillist 1919.

Alamleitnantideest — leitnantideks:

1. Mikkel Saar, wanusega 28 augustist 1919.

2. Aleksander Eisen, " 29. augustist 1919.

3. Herbert Puusepp, " 15. septembrist 1919.

4. Johannes Lippus, " 5. oktoobrist 1919.

5. August Klasmann, " 19. oktoobrist 1919.

6. Eduard Saar, " 27. oktoobrist 1919.

7. Hugo Tshuhna, " 4. nowembrist 1919.

8. Adolf Thalberg, " 1. detsembrist 1919.

9. Ferdinand Mänd, " 3. detsembrist 1919.

10. Osmald Eisen, " 10. detsembrist 1919.

11. Paul Sinno, " 11. detsembrist 1919.

Lipnikudest — alamleitnantideks:

1. Johannes Saral, wanusega 22. aprillist 1919.

2. Nikolai Schaf, " 1. juulist 1919.

Nr. 321.

Tallinnas, 12. jaanuaril 1920. a.

§ 1. Alpool tähendub Läänepoolise soomusrongi nr. 4 ohwitserid ülendatse:

Leitnandist — alamkapteniks:

1. Eduard Reikara, wanusega 28-st sept. 1919. a.

Lipnikudest — alamleitnantideks:

1. Hugo Jõhwil, wanusega 4-st juunist 1919. a.

2. Richard Broden, " 13-st juunist 1919. a.

§ 1. Läänepoolise soomusrongi nr. 5 pealt alamleitnant Richard Blumthal ülendatse leitnandiks, wanusega 27-st detsembrist 1918.

§ 3. Soomusrongide diviisi tagavara bataljoni alamleitnant Hermann Tensuba ülendusse leitnandiks, wanusega 8-ist veebruarist 1919.

§ 4. Alpool tähendub laiaroopalise soomusrongi nr. 2 ohvitserid ülendusse:

Alamleitnantideft — leitnantideft:

1. Tõnis Rind, wanusega 14-ist juunist 1919. a.
2. Johann Riis " 22-ist nov. 1919. a.
3. Jaan Janson, " 4-ist detf. 1919. a.

§ 5. Alpool tähendub Ruperjanowi partisaani polgu ohvitserid ülendusse:

Diviisideft — alamleitnantideft:

1. Rudolf Riives, wanusega 4-ist märtsist 1919. a.
2. August Riisa, " 14-ist mailist 1919. a.

§ 6. Laiaroopalise soomusrongi „Kapten Jrw'i“ pealt lipnik Paul Willem ülendusse alamleitnandiks, wanusega 25-ist märtsist 1919. a.

§ 7. Laiaroopalise soomusrongi nr. 3 pealt lipnik Jaan Jürgenson ülendusse alamleitnandiks, wanusega 20-ist aprillist 1919.

Sõjavägede Ülemjuhataja,
Kindralstaabi kindral-major Laidoner.

Wäljawõttes Sõjavägede Ülemjuhataja päewakästudest.

Nr. 929.

Tallinnas, 7. jaanuaril 1920.

Minu päewakäsu 13. detsembrist 1919 a. nr. 855 täienduseks käsen Eesti Wabariigi Sõjaväe Spordi kursused tagawara vägede ülemale alluwaiks lugeda.

Nr. 931.

Tallinnas, 7. jaanuaril 1919.

Minu pwl. nr. 739 täienduseks käsen ka Walga ja Wõru maakonna Riite-Liidus ja komandantuurides ja Narwa linna Riise-Liidus teenivatele ohwitseridele, ametnikkudele ja rahwawäelastele 6 marka päewaraha maksta, 1. oktoobrist 1919. arwates.

Nr. 936.

Tallinnas, 10. jaanuaril 1920.

Minu päewakäsu nr. 898, 28. detsembrist m. a. täienduseks käsen neid wäeolasi, kes ajutiselt oma diviisist teiste diviiside piirkonda komandeeritud on, lugeda nende diviiside ülemate alla mitte ainult operatiivsel ja distsiplinaarsel, waid ka inspekteerimise ja kontroleerimise suhtes.

Nr. 937.

Tallinnas, 11. jaanuaril 1920.

Minu päewakäsu nr. 646 täienduseks 12. oktoobrist 1919. a. käsen piiri peal olevatele Piiriküti bataljonidele, kes otsekohe Piirivalwe teenistuses seisawad piiri peal, 6-margalist wäeliinil wõitlewatele maksetawat päewaraha maksta.

Nr. 938.

Tallinnas, 11. jaanuaril 1920.

Käsen kõiki wäeolasi ja asutusi eelsummade ülejäätsi, kui enam tarwidust ei ole neid wäljaantud otsustabes ära kulutada, rentideesse Sõjaministriumi arwele, Sõjaväe Warustuse ülema alale, krediidi uuen-

damiseks sisse maksta. Kaastirjas renteile peab ära tähendatud olema maksetähta nr. ja otstarbe, milleks summa saadud, et ülejääki wõiks sama kulu arwele krediidi uendamiseks sisse anda.

Nr. 939.

Tallinnas, 11. jaanuaril 1920.

Käsen kõikidele liinil olevatele sõduritele, kes frondi päewaraha saawad, iga kuuteistkümneme peale üks toop puhast piiritust wälja anda allpool nimetatud linnade tagasiwõtmise aastapäewade pühitsemise puhul:

- 1) 14. jaanuaril — Tartu linna tagasiwõtmise aastapäewal,
- 2) 19. jaanuaril — Narwa linna tagasiwõtmise aastapäewal, ja
- 3) 1. veebruaril — Walga linna tagasiwõtmise aastapäewal.

Nr. 940.

Tallinnas, 11. jaanuaril 1920.

Juhtnõuuri täienduseks, kuidas ilma sõjakooli lõpetamiseta ohwitseri auhinda omandada wõib, ja mis minu päewakäsu nr. 451, 13. 8. 1919. a. äratähendub, luban ohwitseri asetäitjaid, keda nende ülemus kõbuliselt peab ohwitseriks saama, ühelt kuult komandeerida Wabariigi Sõjakooli juure kursustele praktiliselt ja teoreetiliseks ettevalmistamiseks esimese ohwitseri-austme jaamise eksamile.

Nr. 948.

Tallinnas, 15. jaanuaril 1920.

Et suurtükiväge ajatohasele kõrgusele seada käsen: Iga diviisi piirkonnas üht diviisi piirkonna suurtükiväe ülemat nimetada, selle komponenti kuulub:

- a) Diviisi eht diviisi staabi ülematelt saadud juhtnõuuri järele diviisi raiooni suurtükiväe kindlustuse kawa wäljatõõtamine ja selle elluwimine.
- b) Diviisi suurtükiväe grupedesse jagamine, grupepe ülemate määramine ja nende töö juhtimine.
- c) Diviisi juure tulewate batariide kohale määramine ja diviisi kindlustuseks tarwisminewate batariide nõudmine.
- d) Diviisist lahkuwa batariid määramine, kui see juba käsuandja ülema poolt määratud pole ja selle ärafaatmiseks korralduste tegemine.
- g) Ettewõetawate operatsioonide tarwis suurtükiväe töö tegemise kawa wäljatõõtamine ja batariid määramine.
- h) Tule jaotus grupepe wahel.
- l) Tule awamise korra wäljatõõtamine ja ära näitamine, kellel õigus on batariid otsekohe tuleawamist nõuda ja kellel selleks grupepe ülema poolse palwega tulepõrata (see korid peab diviisi operatiiv käsus awaldatud jaama.)

Diviisi piirkonna Suurtükiväe ülema kohuste täitmine saab Suurtükiväe Walitsuse ja diviisi ülemate ühisel otjusel diviisi juures asuwa suurtükiväe polgu eht tarbekorral suurtükiväe diviisjoni ülema peale pandud ja niisugune nimetus saab päewakäsus suurtükiväele awaldatud.

Soomusrongide diviisis on diviisi kuuluwate wäljabatariide kohta need õigused soomusrongide suurtükiväe inspektoril, kellel peale keda soomusrongide batariide ja laiaroopaliste soomusrongide suurtükiväe rühmade kohta S. Ülemjuhataja päewakäsus nr. 473, § 1 ettenähtud õigused on.

Nr. 949.

Tallinnas, 15. jaanuaril 1920.

Uwalban teadmiseks ja täitmiseks järguised määrused:
Allpool toodud süütegude asjus ei tule harilikus kasatšiooni toimetuse korras kaebustele ja protestidele käiku anda, vaid sarnased kaebused ja protestid tulewad ühes aktidega minule läbiwaatamiseks ja otsustamiseks ette anda:

a) Uwalitu mäsü töstmises ja sellele õhutamises Gesti Wabariigi ja tema walitšuse wastu;

b) tapmises, röõwimises, põletamises, riisumises, wägistamises;

c) tunnimehe ehk karauli kallale tungimises, sõjariistus wastuhakkamises sõjawäe karaulile, ehk sõjawäe wõi kodanlike politšei ametnikkudele, samuti tunnimehe ehk karauli ja politšei isiku tapmises.

Mus: Sõjaegne Kõrge pidamise sead. IV. lild. §§ 1418 ja 1419, finnit. 30. juulil 1914 a. (Sõja Sead. kogu 1869 a. XXIV r. anne 4.)

Nr. 951.

Tallinnas, 15. jaanuaril 1920.

Et wiimasel ajal wäeosade ümberpaigutamise juures rahwawäelaste poolt omawoliliselt wagoniteist mitmesugust raudtee inventaari (ahjusid, laudu jne.) on ära wiidud, käsen tulewikus asja nii korraldada, et eshe loonide ülemad algusjaamast sõjawäe rongi inventaari jaama komandandilt (ehk kus teda ei ole — jaamaülemalt) akti järele wastu wõtawad ja lõpujaamas sellesama akti järele rongi inventaari jaama komandandile (jaama ülemale) tagasi annawad. Raudtee waranduse eest on Jelliga täielikult eshe loonide ülemad wastutawad.

Nr. 952.

Tallinnas, 15. jaanuaril 1920.

Trahwin „Waba Maa“ wastutawat toimetajat 300 margaga lehe 10-das numbris toodud waleteadete eest sõjategewuse üle meie ja Läti wäerinnal.

Sõjawägede Ülemjuhataja:

Kindralstaabi Kindral-Major **Laidoner.**

Wäljawõtted sõjaminstri päewakäskudest.**Nr. 3.**

Tallinnas, 13. jaanuaril. 1920.

§ 3. Minu päewakäsu nr. 86, 1-st detsembrist 1919 a., täienduseks käsen kaitseleitlaste õppuseid ühe päewa wõrra pikendada.

Kindralstaabi Kindral-Major **Larka.**

Sõjaminstri eest.

Merewäelaste mundri kirjeldus.

Ohwitseridele ja ametnikkudele:

Müts mustast kastorist, alumise ääre ümber rippsfidi lint poolfirge lall nahast firmiga, ees nahast must rihm kinnitud kahe wäike nõõbiga, märk ees kullaga musta kalewi peale tikitud, suwel mütsi kate walge.

Kuub mustast sheewiotist ehk kastorist wähe tallas, kahe rea nõõpidega, kolme nõõbi peal kinni, ülemine neljas waba.

Þükkid mustast kastorist firge lõitega (suwel wõib soowi järele ka s maruguse lõitega walgeid pütsa kanda).

Saterkuub mustast kastorist kahe rea nõõpidega, nelja nõõbi peal kinni. (Mitte sunduslik).

Þalitu laia lõitega kahe rea nõõpidega, nelja nõõbi peal kinni, fileda seljatagusega, mis testelt kahepoolse laia pöõnaga, mida kats nõõpi testelt ühes hoiawad, wähe kofku on tõmmatud. Þalitu on tagant lõhti, pikkus 4 " allpidi põlwe.

Rittel mahateeratud püsttraega, nelja taskuga, wie nõõbi peal kinni. Wärw tumesinine, suwel walge. (Mitte sunduslik).

Þagunid tume-sinisid, pikkus 13¹/₂ c/m ja laius 4¹/₂ c/m.

Sõjariistana tantasse igapäew wormi juures kortil, paraadi ajal pikk mõel.

Wõjutandid ja plagu ohwitserid kannawad affelbantist.

Jalanõud mustad, suwel walgete riietega walged.

Ohwitseride käiste märgid:

Use-ohwitserid kannawad käiste peal ühte 8 m/m laiust lengiga paela.

Noorem-leitandid kannawad käiste peal ühte 15 m/m laiust lengiga paela.

Leitandid kannawad käiste peal kaht 15 m/m laiust paela, ülemine lengiga.

Wanem-leitandid kannawad käiste peal kolm paela, ülemine ja alumine 15 m/m ja keskmine 8 m/m laiused, ülemine pael lengiga.

Use-kaptenid kannawad käiste peal kolm 15 m/m laiust paela, ülemine lengiga.

Kaptenid kannawad käiste peal nell 15 m/m laiust paela, ülemine lengiga.

Use-admiralid kannawad käiste peal kaks paela, ülemine lengiga 15 m/m ja alumine 45 m/m laiused.

Admiralid kannawad kolm paela, ülemine (lengiga) ja keskmine 15 m/m ja alumine 45 m/m laiused.

- Märkus: 1) Infeneridel, kellel ohwitseri aukraad, paelte wahel roheline põhi, rewidentidel (ohw.) sinine ja instruktoritel (ohw.) walge põhi.
- 2) Admiralid kannawad kaks rida kuld ilustusi mütsi nola peal
- 3) Kõik merewäe ohwitserid, kes esimese ehk teise järgu sõjalaewu juhivad, kannawad mütsi nola peal üks rida kuld ilustusi.
- 4) Ohwitserid kannawad pealpool käiste märkide lengi G. Wabariigi wappi.
- 5) Þalitu ja walge fitli peal kannawad merewäe ohwitserid tume-siniseid pagunisi ülewal pool kirjeldud märkidega.
- 6) Ülewal pool kirjeldud paelad on kullakarwalised.

Ametnikkude käiste märgid:

1) Merewäe ametnikkude uniwormi märgid on 7 nurgalised kullaga wälja õmmeldud ehk selle karwalisest metallist wälja löõdud suured ja wäikesed tähed. Suurte tähtebe radius 1³/₄ cm. ja wäikeste tähtebe oma 1 cm.

2) Märitud märgid tantasse tuue, þalitu ja walge suwe fitli warukate peal, kus juures kõige alumine täht 11 cm. kõrgusel waruta suust peab olema.

3) Kui Gesti Wabariigi wapp saab wälja löõdatud, siis kannawad jeda warukate peal pealpool ametimärkid kõik merewäe ametnikud.

4) Ameti märkid kannawad merewäe ametnikud järgmises korras:

Kaks suurt ja kaks väikest tähte kannavad Walitsuse ja Ametite ülemad ja Mere obserwaatoriumi juhataja.

Kaks suurt ja ühe väikse tähte kannavad Walitsuse ja Ametite Ülemate abid, osakondade ülemad, juriskonsult, kohtu uurija, sünoptiker.

Ühe suure ja kaks väikest tähte kannavad osakondade ülemate abid, jaoskondade ülemad, kaitseli. ülemad, inspektorid, abid, inspektorid, Polititsij. ja Ametite inspektorid ja insener-mehaniikud, mere laboraatoriumi juhataja ja wäeosjade majanduse ülemad.

Ühe suure ja ühe väikse tähte kannavad jaoskondade ülemate abid, toimetonna ülemad, wanemad laskudetäitjad ametnikud, majanduse ülemad üksikutes bataljonides, remident, Walitsuse ja Ametite pearaamatupidaja, hüdrometeoreoloogid, aeroloogid, wanemad mehaniikud, kessladude ülemad, mere topograafid, mere hüdrograafid ja lantselai ülemate abid.

Kolm väikest tähte kannavad toimetonna ülemate abid, Merewäe Eltpassi kohtu sekretär, raamatupidaja, labude ülemaatajad, kess-labude ülemate abid, nooremad mehaniikud, laborandid, laskudetäitjad ametnikud ja kapelmeister.

Kaks väikest tähte kannavad asjaajajad, laekahoidja, raamatupidaja abi, wanem tehniker ja ladu ülemaataja abi.

Ühe väikse tähte kannavad joonistajad, sõjariistade ülemaatajad, suurtüki meistrid, noorem tehniker ja asjaajaja abi.

5) Merewäe ametnikkude asetäitjad kannavad samasugust uniwormi, kui merewäe ametnikud, ainult ilma 7 nurgalistest märkidega.

Merewäelastele:

Müts must, alumine äär ümbritsetud musta lindiga, kus laewa ja teenistuse loha nimi peal.

Pluuse tume- sinisest riidest (wõib ka mustast sheewiostist olla), laia kraega, harilik madruke pluuse. Krae äär lähe 1/4" laiuse walge paelaga garneeritud, lantakse alumine äär pükste sees (juwel pluuse walge.)

Pükid mustast lalawist, eest kinnised (Wene madruste pükste lõige).

Poolpalitu mustast marengost, lähe rea nõõpidega, 4 nõõbi peal kinni, wiies nõõp krae all, et küllega wõiks palitu kaela alt kinni panna.

Märkus: Kõik nõõbid on kulla karwa ja antruteaga.

Täienäus: Bootsmani ja weltweebli mütsid on samasugused, kui ohwitseridel, märgiks on ankur, täht E läbi põimitud.

Merewäelaste kutsu märkide kirjeldus:

Wafinist ja motorist — laewa propeller, ümarguse hammasratta peal.

Roolimees — rooli ratas kahelja sarwega.

Romendör — kaks risti pandud suurtükk.

Miini masinist — torpedo rist üle hamba ratta, mille kodar torpedo alt risti läbi läheb.

Galwandör — suurtükk üle wiieks murtud noole.

Elektrik — kaks kolmeks murtud noolt, mille terawad otsad ülstele wastu sihitud.

Uksulütja — kaks risti pandud labidat.

Minör — torpedo pöigite üle anku miini.

Signalist — kaks lippu risti wardadega.

Tuukur — tuukri peatate.

Wesker — ankur, selle peal karikas, mille ümber põimitud madu peaga karika kohal.

Muuselant — ankur ja selle peal kannel ühelsa teeleaga.

Autojuht — auto rattad tiffidega ja kaks koonust. Kõik ülewal mainitud märgid õmmeldakse kollase niidiga musta põhja peale.

Rannawalur — püss ja möla risti pandud, mille alt kuuks murtud nool risti läbi läib. Mainitud märk õmmeldakse punase niidiga roheline põhja peale.

Säde-telegraafist — ümmargune märk diameter 57 m/m., sinise põhja peal walge kõwer joon, mis viitab elektr. maapeedilise wõrkumise (taend) õnnetumise, siht paremalt poolt pahemale poole.

Üleüldine osa.

Sõjawägi ja poliitika.

R—y.

Kõige inimtonna ajaloo testusel on sõjawägi riikide ja rahwaste saatuse määramise peategur olnud. Kui riiki wõi rahwast naabrite poolt pealetungimise hädaoht ähwardab, siis peab sõjawägi oma riigi kaitseks pealetungijale wastu astuma. Selles seisabki sõjawäe olemasolemise wajadus ja mõte. On riigile ülekohtu tehtud naabrirahwaste poolt ja ei suudeta õigust rahuliste läbirääkimiste teel ülsteisele küllalt selgeks teha, siis on sõjawägi kohtumõistjaks. Suurtükisunde läbi peab rahwaste omawaheline õigus awalikuks tulema. Kuhu poole kaalub wõit, sealpool olla ka õigus, sest wõitja üle pole kohtu. Riisuguseks on aegade jooksul rahwaste otsata wõitluses õiguse mõiste kujunenud.

Kõnda oma isamaa õiguste ja kasude eest wõideldes otsustab sõjawägi ka tema seisukoha maailma riikide peres.

Witmeleisest rahwuslifest koosseisust hoolimata, on sõjawägi walitsuse otsuste täidesaatew tegur naabririikide suhtes. Ta peab riigi piirid wõdraste kallale tungimise wastu kaitsema eht walitsuse otsuse järele ise teistele kallale tungima. Korralik sõjawägi on täidesaatew wahend walitsuse käes, ilma oma arwamist awaldamata. Sõjawäe seljataga leiawad warju ja kaitset kõik riigi kodanikud, hoolimata nende poliitilistest waadetest ning seltskondlifest seisukohast.

Ka isemise mäsju korral peab sõjawägi walitsuse ning maksma korra kaitseks tegevusse astuma, kuigi sõduritel selle juures oma isa ja wenadega wõidelda tuleks. Sõjawägi peab igal tingimisel walitsusele truult jääma ja tema sõna kuulma.

Kõnda on lugu ainuwalitsuse kui ka rahwawalitsuse riikides. Õigus-korralise riigi sõjawägi peab igasugusest parteiurwidest kõrgemal ja poliitilist walitsuspool seisma, igale rahulisele kodanikule julgeolekut kindlustades.

Sõjawägi seisab koos isamaa parematest poegadeist. Ta on rahwa elujõulise osa. Rahwad ise jagunewad alati oma poliitiliste ilmawaadete poolest wäga mitmesel eralonda, kes oma ideede teostamise pärast omawahel ägedas wõitluses seisawad. Sõjawägi peab erapooletu o'ema.

Teisest küljest on oga ka sõburid sellest omawahel wõitlewast seltskonnast wõetud inimesed. Ka neil igal-ühel on oma enam-wähem kindlaks kujunenud ilmawaated. Sõjawäe teenistusest wabaks saades astub neist peagu igauks sellesse eralonda, mis tema ilmawaatele kõige rohlem wastab, et ühes oma mõtte-

osalistega jatkata võitlust olemasolu ja lahendamata elutingimiste eest.

Sõduri isiklike elutarwiduste ja ülespidamise eest kannab riigi valitsus hoolt tema teenistuse ajal. Aga ikkagi waevab iga sõdurit mure oma tulewiku pärast. Mure on seda rassem, mida waesem oli sõduri aine-line seisukord enne tema wäeteenistusesse wõtmist. See mure tulewiku pärast ei lahku sõdurist ka sel ajal, kui ta walituse sõnakuulelik töörüist on. Kas astub sõdur riigipiiridesse sissetungiwale waenlasele kohusetruult julgelt vastu. Ehk lähed ta sõnakuulelikult farmamõistetud kurjategija juures kohnuotust täide saatma, kõigil neil juhtumistel ot'ustab sõdur ka oma südames, nõnda kuibas ta seisukorrast aru saab, kas walituse otsus ning ülemuse käsk, mida ta täidab, ka rahwa suurema hulga julgeoleku ja hea käekäigu pärast tingimata tarwiline ja õiglane on.

Kuni wõimukandjate isikute tegewus õiglane ja nende ülemaks piidmises rahwa enamuse parema tulewiku loomine on, nii kaua on ka sõjawägi walitusele sõnakuulelik ja julge töörüist, seltskonna omawaheliste võitlustest kõrgemal seisel. Muutub aga walituse tegewus rahwa wastu ülekohtuseks, siis kannatab rahwas wahest küll weel mõni aeg rahulikult wõimukandjate ülekohtu ära, õiguse tagasitulekul ootama jäädes. Ka sõjawägi täidab weel pealtnäha sõnakuulelikult oma kohust. Kesib aga juhtivate wõimude omawoli ning ülekohtus rahwa wastu edasi, siis — kas warem ehk hiljem — hakkab rahwas omale ise õigust otsima. Slnuwad uued juhid, kes õigust teha tõotawad, ning algab üleüldine mäss. Wihale äritatud ülekohtust ning pim staatud kättemaksuise kirest, häwitab rahwas kõiki, kes nende meehest süüdlased on. Niisugusel korral ei wõi ka sõjawägi lõppude lõpuks enam erapooletuks ning ülekohtusele walitusele truuks töörüistata jääda. On ju ka sõdurid kannatama ja õigustõudnawa rahwa liikmed. Sõjawägi laguneb ruttu ning ühineb wasnühaknawa rahwaga, airdates purustada ja hukata kõike, mis wihasele rahwale taktisuseks ette juhtub, ilma enesele aru andmata, kas sel purustamisel mõtet on wõi mitte.

On aga walitsus oma tegewuses erapooletu ja õiglane ning surub kindla käega maha igasuguse omawoli awalduse, ilma isiku peale waatamata, siis wõib niisugune walitsus küll kindlasti sõjawäe ustaruse ja sõnakuulmise peale loota.

Ludendorffi sõjamälestused.

(Jõrg.)*

Oktobri lõpul tutsus mind kindral v. Falkenhayn Berliini. Kindral v. Conrad oli talle ette pannud tugewaid jõudusid läänwäerinnalt idawäerinnale tuua. Kindral v. Falkenhayn kõneles lootsurikkalt pealetungimiseft Opleri juures. Mina ei wõinud talle ligemaid teateid armees ülenjuhatuses plaanide kohta anda. Kõik oli weel lõpulistult otsustamata.

Berliinis tundsin enese nagu teises ilmas olewat. Wahe selle määratu pingutuse wahel, mis sõja alguseft peale üle olin elanud, ja Berliini asteldamise wahel oli liiga suur. Berliinis elati lõbule ja maitsemisele. Puudus arusaamine meie raskest sõjalisest seisukorrast. Sain paha mulje ja tundsin enese wõõrana.

Alles kui Tschentschowsse feltimeeste juure tagasi olin tulnud, olin jälle rahul.

Ülem wäejuhatus pani sündmuste arenemist idas kõige suurema murega tähele.

Seisukord Wlawa juures ja Ida-Preisii piiril läks iga päewaga tõsisemaks. Uuesti asutatud XXV. referwkorpus, mis täienduselt Ida-Preisimaale oli saadetud, wõitles kangelaslikult. Warsti aga selgus, et uuesti asutatud wäeosade wõitluswäärtus kaugele maha jäi wanade omast, mis kauateenimud meestest koos seifid ja wärskete teguwõimjate ohwitsereidega olid warustatud.

Uued korpused seifid koos tublideft meestest, kuid need ei olnud weel mitte solbatid. Nende wahus ja andumus ei suutnud ära tasuda puudumat brilli. Ka need paljud tagawara ohwitsereid, kes uutes wäeosades tegewad olid, tegid kõil mis wõimalik, kuid neil puudus siiski praktika.

Muidugi oli erandisi. Sõjawäge ei saa mitte mõne nädalaga luua. Selleks on tarwis pikka koolitamist ja traditsiooni. Seda tõendawad ka Ingliise diwisjonid ja Ameerika wäed. Ka nemad on oma surmapõlguise raskete ohwitega otna pidanud.

XXV. referwkorpus ei suutnud seisukorda Ida-Preisii piiril mitte muuta. Müüd oli oodata, et suurwõrft oma jõudude määratuma ülekaaluga Saksamaad ja Austriat otsustawalt tabab.

Ühtlane ja kindel juhtimine jäi tarwilikuks. Ka Berliinis olin kindral v. Falkenhayniga sellest kõnelemb.

1. novembril nimetas keiser kindraloberst v. Hindenburgi Ida wäerinna ülemjuhatajaks, teda ühtlasi 9. armees ülemjuhataja kohustest wabastades. See armees anti meie soowitusel kindral v. Mackensenile. Mina jäin staabiülema kindral-oberst v. Hindenburgi juure. Suurem osa minu kaastõolisest tuli uude staapi üle.

Käruandmise jaotus oli hea. Ülemjuhatajal ei tarwitunud kõiki juhatuses üsfitasju otsustada. Sellegipärast tuli wahetewahel olude sunnil armees juhatuses wõimupiiridesse tungida ja juhatusi anda. See ei olnud mulle mitte kerge. Aguses jätsin seda wahest liig sagebaste tegemata, kuid pärast leidisin õige tee.

Ida wäerinna ülemjuhataja peaforter wiidi Boosfeni. Wsufime kuniinglikku lossi ja jäime sinna kuni weebruari alguni 1915. See oli wäga kurnaw ja töörüist aeg. Siin kujunes mul see korrapärane eluwiis, mida kuni oma lahkimiseni pidasin.

Wastutuse suuruseft wallatud, teadsime meie kõit peaforteris, mis kaalu peal seifis. Boosfenis tundsin selgemini kui Poolamaal kodumaa tuissoont, tundsin tema muret waenuliku sissetungimise ja selle määratuse mate tagajärgede pärast. Meie sõjamäeliste korralduste järeldusel läks rahutus weel suuremaks. Kuibas eelseiswad wõitlused lõpewad, selle kohta ei oldud kindel. Wene wägede ülekaal oli liiga suur. Meie wäed olid tublisti kannatada saanud. Meie lepinglased ei olnud isekranis wõitluswõimulised.

Piiriäärsete maafondade kaitsewõimuline noorsugu saadeti tahapooles. Strateegilisi seisukohi nuriti ja anti käsk kindlustuste ehitamiseks. Poolamaa mäelaewandused tehti juba tarwitamiseks osalt lõhmatuks, tehti korraldusi Saksa raudteede ja mäelaewanduste lõhkumiseft piiriäärsetes maafondades. Ülem-Sileesia mäelaewanduste lõhkumise ettemalmistamise otstarbel oli VI. korpusse juhatus minu palwe peale lihe oma pro-wintsi mäetõõstuse walituse arwamist kuulunud ja ettepanekuid palunud, mille teostamine otsufeks tehti.

*) W. „Sõdur“ nr. 2.

Nüüd tekkis hirm lozu prowintsis. Bidin wene-
lastele mäekawanduste tarwitamise kauaks wõimatust
tegema, seda nüüd siid sõjalised kasud. Hiljemini häwi-
tasid inglased kõige suurema hoolimatusega Rumeenia
õlmäljad ära. Süüsi on sõjapidamiseks niisama otustawa
tähtsusega.

Meie piiriäärsete maakondade Poola elanikkude
meeleolu ei olnud meile wastutulelit. Poolakad olid
wäga tagasihoidlikud ja jäid äraootawasse seisulorda.
Ükski ettenägew inimene ei wõinudki seda teist oodata.

Mida rohkem eelseiswasse ülesandesse süwenesin,
mida terawamini seisuford ja määratu hädaoht kuju-
nesid, seda selgemaks kujunes minu otsus Tschensio-
chans otustatud operatsiooni, kui wõimalik, suureks
hämitushoobiks wälja arendada. Minult see wõis meid
lõpulistult peasta. Ei olnud küllalt, waenlast ainult
seisma panna.

Oli loomulik, et selles seisukorras pilgub jälle
lääne poole pöördusid. Panin enesele küsimise ette,
kas weel lootust oleks Yperni juures edu saamutada,
wõi kas parem oleks läänes lõpulistult kaitseisulorda
asuda ja kawatsetud operatsiooni Wenemaa vastu nii
tugewasti, kui wõimalik, edasi arendada. Kindral v.
Conrad oli novembris sellekohase ettepaneku teinud.
See seisukoht paistis mulle õige olewat, ja ma palusin
ülemalt wäejuhatajalt toetuswägesid läänest. Anti loo-
tust neid saada. Nad jõudsid aga liiga hilja päralt
ja liiga üsikutult.

Kawatsetud küljelõõk wõis ainult siis otustawaks
saada, kui ta üllatawalt, j. i. ruttu ja koondatult, ette
wõeti ja kui ühtlasi eesrimast tugewasti peale tungiti.

Meie ei tohtinud idas operatsiooni algamisega
wiivitada, ka siis mitte, kui meie 10. novembril toe-
tuswägede päraltjõudmise kohta idesti kindlad oleksime
olnud.

Sõjawäed, kes läänest tulid, olid wõitlustes nii
kangeste kannatada saanud, et neil, samuti nagu ida
wäerinna wägedelgi, täit wõitluswäärtust ei olnud.
Ka see asjaolu, et Poola sõjawälja tingimised lääne
sõjawälja omadest täiesti lahku läksid, mõjus efsialgu ta-
kistawalt sõjawägede peale.

Kas lääne wäerinnalt wägede toomisel teistiti oleks
wõidud talitada, selle üle ei wõi mina üsfitasjus mitte
otustada. Sellepärast ei wõi mina ka kritiseerida.
Mina olen alati arwamisest olnud, ka sõja-afadeemia
õpetajana, et iga arwustus, mis asjalikult põhjendatud
ei ole, arwustaja enese peale tagasi langeb.

Roltšhaki ja Denikini kokkulange- mise puhul

Kirjutab F. Tessier Pariisi lehes La Petite Repub-
lique 29. detsembril:

Tohust on saanud teateid, mis kõnelwad kokku-
leppest Jaapani ja Amerika wahel. Selle kokkuleppe
järele olla Jaapan wolitatud sõjaliselt enamlaste vastu
Siberis wahela segama. Seni ei ole selle kokkuleppe
kohta mingit ametlikku kinnitust saadud. Ka Pariisi
wälisministriumis ei teatawat sellest midagi.

See teade on — wähemalt oluliselt, kui mitte
wormiliselt — siiski idenäitlik. Roltšhaki, nagu Jude-
nitschki, on paratamatult lööbunud. Punased wäed on
üle kuu jookkul 600 kilomeetrit edasi läinud. Kuid
nende edu põhjened Rõit-Wene kindralite saomatuses,
kui ka Siberi rahwaste waenulikkuses nende kindralite
vastu. Siberi rahwaste enamluswastane meelsus wä-

hened iga kord, kui tsarismi tagasituleku kartus uuesti
üles tekib. Roltšhaki ei ole midagi teinud, et seda
kartust kaotada. Tema algas oma diktatuuri sellega,
et hoolimatalt kõrwaldas Siberi walitsuse, kes korrali-
kult rahwahaeletamise läbi oli walitud. Walitusford,
mis ta otupeeritud maakondade elanikkudele peale
surus, oli joon-joonelt selle sarnane, millele 1917. a.
rewolutsioon lõpu tegi. Roltšhakil, samuti nagu Jude-
nitschkilgi, on ainult korda läinud kõiki oma wastasteks
teha: niihästi Moskwa enamlasti kui ka enamluswasta-
seid siberlasti. Tema poolt olid ainult kütutatud tsar-
ismi wiimsed ustawad teenrid.

Kuid see Roltšhaki kokkulangemine awab enamlas-
tele tee määratumasse Hiinasse, mis on täiesti lagu-
nemas. Lenin ja Trotski hooplesidki, et nad sealt
enestele koguwad sõjawäe, millega nad tulewal temadel
Poolamaale, Balti riikidele ja wahest ka Rumeeniale
pea õige loha peale pöörwad.

On täiesti wõimalik — ütleme koguni kindel —
et selle ähwarduse ees, mille teostamine kõigepealt
Kauget Ida puudutaks, Jaapan nõukogude wägedele
tee eest kinni mõtleb panna. Tema wahelisegamisel
ei oleks muud eesmärki kui punaseid takistada Waitse
Okeani juure peafemast ja hoida enamlaste gangreeni
eest Hiinat, kes praegu wõimeu on end ise peastma.
Niisugune wahelisegamine oleks soowitaw üleüldise rahu
alalhoidmiseks Aafias, kuid ka Moskwa piiriitide
kaitseks ja kindlustamiseks.

Niisamuti läib endisel Lõuna-Wenemaal Denikini
käsi wäga pahasti. Tema sõjawägi on kahets lõigatud.
Dessa elanitud tühjendawad linna suure frutuga. Kui
kindral Wrangel, kes Wabatahtliku sõjawäe juhata-
jaks oli määratud, pealorterisse Hartowi tuli, leidis ta
sõjawäe täiel taganemisel olewat. See on idenduseks, et
Denikini wägedes korratud walitsub.

Ukrainas tuleb Denikini lüüasaamist seletada rohkem
ukrainlaste kaswawa waenulikkusega Denikini vastu,
kui enamlaste wägede üleolekuga. Ukrainlased on
enamlaste wastastel, kuid kõigepealt rahwuslased.

Kommenteerides üht Denikini raadiotelegrammi,
milles wiimane tunnistas, et „tema wäed on warsti
lööbunud“, konstateerib „Figaro“, et ei poolakad, ei ka
eeslased ei ole enamlaste tormijookkude eest taganenud.
Ta küsib en felt, mis puudus Rõit-Wene sõjawäge-
del, et neidsamu tagajärgi saamatada. Oidawat sumi-
tud küsima, kas wäejuhtidel on korda läinud oma ustu
ifamaa jaatuse sisse ka rahwahulkadele edasi anda.

Kangel sellest, et seda ustu ka rahwahulkadele edasi
anda, on Denikin end kardetawaks ja wihatawaks
teinud suure Ukraina, Kubani, Krimmi ja Kaukasias
enamluswastastele rahwastele. Ta on andeksand-
matuid wigu teinud. Kui Petljura ja Ukraina rahwus-
line sõjawägi Kiiewi linna nõukogudelt tagasi wõtsid,
lülitas Denikin kõrgilt tagasi ettepaneku moodustada
Ukraina patriootidest ja poolakatest ühisi fronti enam-
laste vastu. Ta talitas weel hullumalt: Sellease-
mel, et korratuses taganewaid punaseid sõjawägesid
taga ajada, tungis ta Petljura wäele kallale. See
meeletu kallaletungimine kihutas kogu Ukraina tema
vastu üles. Tema hoolimata ja meesit ülesastumine
Kubanis ja Kaukasias telitas tema vastu üleüldist
mässu.

Liitlaste poolt antud hirmsatest sõjariistadest hooli-
mata on Denikin lööbunud, ja ühes temaga langewad
kogu Rõit-wenelise tsarismi wiimsed lootused. Tema
püüete ainsaks tagajärgiks on õnnetu Ukraina uus üle-
jutamine punaste sõjawägedega.

Ruid punaste wäed ei püsi fiin laua. Hseiseiw Ukraina wabastab end Poolamaa ja Balti riikide toetusel kommunistmust ... muidugi, kui seeford meie juures wana korra uuesti jalulepütamise katsetest loobutakse.

Segateated.

Tähelepanemiseks sõduritele.

1-st jaanuarist s. a. on raudteedel uus sõidutariif maffew, mille järele 3. klassis iga kilomeetri eest endise 10 penni asemel tuleb 18 penni maksta. Sõdurite tähelepanekut palutakse selle peale juhtida, et uus sõidutariif mitte sõdurite kohta ei käi. Nende jaoks jääb endine tariif maksuaks, s. o., sellekohase lit. B tunnistuse wastu, mis sõitu 50%-lise hinnaalandusega õigustab, on sõduritel õigus jaama kassast piletit sellesama hinnaga (5 penni kilomeeter) saada, mis enne 1. jaanuari 1920 maffew oli.

Balti riikide konferents Helsingis.

15. jaanuaril kell 11 oli Balti riikide saatkondade ühine nõupidamine Soome välisministreeriumi ruumides. Soome riigi poolt olid esitatud pea-, wälis- ja sõjaminister, peale selle veel eksperdid wälis- ja sõjaministeeriumi poolt. Esimesel koosolekul harutati konferentsi tööde korraldamise küsimust. Tööde kawa ja korraldamise asjus lepiti kokku. Tulid ilmsiks ühised soowid ja püüded, mis ühiste huvide kaitsmiseks sihitud. Kell pool 2 oli konferentsi sõjawõtjatel eine kõrje restoranis. Kell 4 p. l. oli Balti riikide konferentsi järgmine üldine koosolek endises seisuste majas.

Eesti saadikutest puudus esimesel päewal kindral Soots, kes alles eila hommikul „Pöselboniga“ Tallinnast wälja sõitis.

Saksa ohwitserid Wene nõutogude wäes.

„Matinile“ teatatakse Berliinist, et Wene nõutogude walitus on suure hulga Saksa ohwitserid punasesse wälke teenistusesse kutsunud. Ohwitseridele makstakse palka 20.000 marka kuus, peale selle perekonna toetamiseks ühefordiselt 300.000 marka. Saksa ohwitserid olla sadade laupa juba Trotski teenistusesse astunud.

Saksamaa sõjamaterjaal liitlastele.

Sõjaminister Churchill teatas alamkojas, et Saksamaa liitlastele seni on annud 5000 suurtükki, 25000 kuulipildujat, 3000 kaitsekraami-müürit ja 1700 aeroplaani. Need arwud käiwad waherahu nõudmistega kokku. Saada on Saksamaalt veel 42 medurit ja 4760 wagunit. Raudteematerjali on Saksamaa veel rohkem annud kui nõutud.

Wastutaw toimetaja: kindralstaabi polkownik Rint.

Wäljaandja: Wägede ülemjuhataja staab.

Kõik isikutunnistused, mis wäljaantud Laiaroopalise soomusrongi „Kaptan Irw“ (endine № 1) poolt 1918 ja 1919 aasta jooksul,

lugeda makswusetaks.

Soomusrong „Kaptan Irw“

Ülema k. t.

Alamkaptan Raudsepp.

Uudis!

Uudis!

Sõjawäe Topografia osakonna wäljaandel ilmus

Baltimaade kaart

XIII. aastasajal.

Kaart on kolme wärwiga trükitud.

Hind 4 marka.

Saada raamatu kaupl. ja Sõjaw. Topografia osakonnast, Tallinnas, Laial tän. № 39.